

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КАФЕДРА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН
І МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

_____ О.Г.Бондар
(ПІДПИС) (ПРИЗВИЩЕ, ІНІЦІАЛИ)

“ _____ ” _____ 200__ р.

Навчальна програма курсу

**“Методика викладання іноземної мови та зарубіжної літератури в середніх
навчальних закладах”
(за вимогами кредитно-модульної системи)**

Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр

Напрямок підготовки: 6.0305-філологія

**Спеціальність: 6.030500 мова та література (англійська, німецька,
французька, іспанська)**

Статус курсу: фаховий

Запоріжжя 2007

Методика викладання іноземної мови та зарубіжної літератури в середніх навчальних закладах.-Запоріжжя:ЗНУ, 2007.- 10с.

Укладач: . Пахомова Т.О., доктор педагогічних наук, проф., зав. кафедри методики викладання філологічних дисциплін і міжкультурної комунікації

Ухвалено на засіданні кафедри
методики викладання
філологічних дисциплін
і міжкультурної комунікації
протокол № 7
від „17“ січня 2007р.
Зав. кафедри
доктор педагогічних наук,
проф. Пахомова Т.О.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма з курсу “Методика викладання іноземної мови та зарубіжної літератури в середніх навчальних закладах ” відповідає навчальному плану бакалаврів.

Курс “Методика викладання іноземної мови та зарубіжної літератури у середніх навчальних закладах ” є конкретним виявом, реалізацією завдань вивчення мови та літературного процесу в цілому й аналізу окремих художніх творів стосовно вимог шкільних програм.

Курс "Методика навчання іноземної мови та зарубіжної літератури в середніх навчальних закладах" призначається для студентів університетів, інститутів / факультетів іноземних мов, які оволодівають фахом учителя іноземної мови та зарубіжної літератури .На базі одержаних теоретичних знань даний курс розвиває у студентів творче методичне мислення, яке допоможе їм у вирішенні різноманітних методичних завдань, що виникають у навчально-виховному процесі з іноземної мови та зарубіжної літератури у загальносвітньому закладі. Якісні та кількісні параметри підготовки вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури мають відповідати вимогам його кваліфікаційної характеристики, згідно з якою фахівець готується до здійснення навчально-виховної, науково-методичної та організаційно-управлінської діяльності в різних типах середніх навчальних закладів.

Курс “Методика викладання іноземної мови та зарубіжної літератури в середніх навчальних закладах”розрахований на студентів денної та заочної форми навчання спеціальності: 6030502 мова та література(англійська, німецька, французька, іспанська).

Курс “Методика викладання іноземної мови та зарубіжної літератури в середніх навчальних закладах ” складається з двох навчальних модулів:

“ Система навчання іноземної мови та зарубіжної літератури у середніх навчальних закладах “

та ”Форми організації навчального процесу у середніх навчальних закладах”.

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета курсу — забезпечити основи методичної підготовки студентів до реалізації їх професійних функцій вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури.

Перед курсом "Методика викладання іноземної мови та зарубіжної літератури у середніх навчальних закладах" ставляться такі **завдання**:

1. Створити у студентів широку теоретичну базу, що розкриває загальні та спеціальні закономірності процесу навчання іноземної мови та зарубіжної літератури як засобу спілкування, освіти, виховання і розвитку, яка включає, крім методичних знань, також знання суміжних з методикою наук психолого-педагогічного й філологічного циклів, і на цій основі сформулювати уявлення про зміст і структуру педагогічної діяльності вчителя.

2. Ознайомити студентів з найвідомішими методичними напрямками, системами і методами, формами та засобами навчання іноземній мові та зарубіжній літературі, а також сформулювати у них основи вмінь творчо застосовувати свої знання на практиці з урахування конкретних умов.

3. На базі одержаних теоретичних знань розвивати у студентів творче методичне мислення, яке допоможе їм у вирішенні різноманітних методичних завдань, що виникають у навчально-виховному процесі з іноземних мов та зарубіжної літератури у школі.

Програма передбачає тісний зв'язок теоретичного курсу методики з практикою.

Курс методики викладання іноземної мови та зарубіжної літератури складається з трьох частин:

1. Теоретичні основи методики навчання іноземним мовам та зарубіжній літературі.

2. Навчання основ іншомовної мовленнєвої діяльності.

3. Організація і планування навчальної та позакласної роботи з іноземних мов та зарубіжної літератури у школі.

За підсумками курсу студент повинен

Знати:

- закономірності навчально-виховного процесу на уроках іноземної мови та зарубіжної літератури;

- виявляти творчий підхід до викладання дуже важливого і специфічного навчального предмета, пошук нових та вдосконалення вже відомих ефективних форм, прийомів і методів викладання;

- наукове дослідження проблем викладання іноземної мови та зарубіжної літератури у різних типах загальноосвітніх шкіл.

Вміти:

- складати календарний план вивчення іноземної мови та зарубіжної літератури в загальноосвітній школі;

- на його основі розробити конспекти уроків вивчення окремої теми; проводити уроки та їх фрагменти у студентській аудиторії;

- аналізувати проведені студентами заняття.

III. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ

Реалізація зазначених завдань здійснюється на основі тісних міжпредметних зв'язків з фаховими дисциплінами гуманітарного циклу, а також з педагогікою, психологією, лінгвістикою, психолінгвістикою, психофізіологією.

IV. ЗМІСТ КУРСУ

Модуль 1. Система навчання іноземної мови та зарубіжної літератури у середніх навчальних закладах

Тема 1. Методологічні основи викладання мови та літератури.

- 1.1 Методика викладання іноземної мови та зарубіжної літератури і її завдання.
- 1.2 Методика викладання мови та літератури як наука і дисципліна.
- 1.3 Комунікативний підхід у навчанні іноземної мови та зарубіжної літератури.
- 1.4 Мета, зміст, принципи, методи, засоби навчання.

Тема 2. Лінгвопсихологічні основи навчання іноземних мов

- 2.1 Мова, мовлення та мовленнєва діяльність.
- 2.2 Лінгвопсихологічна характеристика мовленнєвої діяльності та спілкування.

Тема 3. Формування мовної компетенції

- 3.1 Навчання граматичного матеріалу.
- 3.2 Навчання лексичного матеріалу.
- 3.3 Навчання фонетичного матеріалу.

Тема 4. Навчання аудіювання

- 4.1 Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності.
- 4.2. Механізми аудіювання.
- 4.3 Системи вправ для навчання аудіювання

Тема 5. Навчання говоріння

- 5.1 Говоріння як вид мовленнєвої діяльності та як мовленнєве вміння.
- 5.2 Етапи формування вмінь діалогічного та монологічного мовлення.
- 5.3 Система вправ для навчання діалогу (монологу).

Тема 6. Навчання читання та письма

- 6.1 Різні підходи до навчання техніки читання.
- 6.2 Методика навчання техніки читання.
- 6.3 Методика навчання техніки письма.

Тема 7. Особливості навчання іноземної мови у середніх навчальних закладах

- 7.1 Особливості навчання іноземної мови на різних ступенях.
- 7.2 Планування навчального процесу з іноземної мови.
- 7.3 Типи і структура уроків іноземної мови.
- 7.4 Інтенсивне навчання іноземної мови.
- 7.5 Види та форми контролю.

Тема 8. Викладання зарубіжної літератури на сучасному етапі

- 8.1. Концепція літератури, основні положення.
- 8.2 Зміст літературної освіти у середніх навчальних закладах.
- 8.2 Вчитель зарубіжної літератури

Тема 9. Принципи викладання та методи навчання на уроках зарубіжної літератури

- 9.1 Форми і методи вивчення життєпису письменника.
- 9.2 Основні етапи роботи над художнім твором.
- 9.3 Методичні форми і прийоми роботи над образом-персонажем.
- 9.4 Вивчення творів різних жанрів.

Модуль 2. Організація та забезпечення навчального процесу у середніх навчальних закладах

Тема 1. Планування навчального процесу у середніх навчальних закладах

- 1.1 Особливості навчання іноземної мови та зарубіжної літератури.
- 1.2 Інформаційно-методичне забезпечення навчального процесу.

Тема 2. Вимоги до уроку іноземної мови та зарубіжної літератури.

- 2.1 Типи і структура занять з іноземної мови та зарубіжної літератури.
- 2.2 Аналіз уроку.
- 2.3 Індивідуалізація процесу навчання.

Тема 3. Основи контролю у середніх навчальних закладах.

- 3.1 Функції контролю.
- 3.2 Види і форми контролю
- 3.3 Об'єкти контролю
- 3.4 Тестовий контроль.

Тема 4. Урок у середніх навчальних закладах.

- 4.1 Типи уроків іноземної мови і зарубіжної літератури.
- 4.2 Структура уроку іноземної мови і зарубіжної літератури.
- 4.3 Особливості організації уроку.

4.4 Новаторські форми уроку. Активізація творчої діяльності учнів.

4.5 Схеми аналізу уроку.

Тема 5. Самостійна робота учнів.

5.1 Організація самостійної роботи учнів.

5.2 Самостійна робота учнів з довідковою літературою та періодичною пресою.

5.3 Самостійна робота над бібліографією.

Тема 6. Принципи і методи навчання у середніх навчальних закладах

6.1 Цілі навчання.

6.2 Зміст навчання.

6.3 Принципи навчання.

6.4 Методи навчання.

6.5 Засоби навчання.

Тема 7. Типологія особистості учня і вчителя

7.1 Основні вимоги до вчителя.

7.2 Планування роботи вчителя.

7.3 Система діяльності вчителя

7.4 Типологія особистості вчителя.

7.5 Психологічні й вікові особливості учнів.

7.6 Типологія особистості учнів.

Тема 8. Підручники і посібники з методики викладання іноземної мови і зарубіжної літератури

8.1 Зміст, структура і навчально-виховні функції шкільного підручника з іноземних мов і зарубіжної літератури.

8.2 Типи методичних посібників і навчальні посібники.

V. ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Андреевская - Левенстерн Л.С. Методика преподавания французского языка в средней школе. - М.: Просвещение, 1983. - 223
2. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. -М.: АРКТИ, 2000. -165с.
3. Демьяненко М.Я., Лазаренко К.А, Мельник С.В. Основы общей методики обучения иностранным языкам. — К: Вища шк, 1984. -284
4. Колкер Я. М., Устинова Е. С., Еналиева Т. М. Практическая методика обучения иностранному языку. —М.: Просвещение, 1983. —
5. Методика навчання іноземним мовам в середніх навчальних закладах: Підручник/ під керівництвом С.Ю. Ніколаєвої. - К.: Ленвіт, 1999. - 320 с.
6. Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Гез Н.И., Ляховицкий М.В. и др.- М., 1982. - 374 с.
7. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів: англійська мова 2 -12 класи // ЕлеізБ. - 2001. - № 29 - 30. - С. 1 - 37.
8. Програма для середніх загальноосвітніх шкіл. Іноземні мови 5-11 класи.- К.: Перун, 1998. -31 с.
9. Програми для спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземної мови: Іноземні мови 1-11 класи . - К.: Перун, 1996. - 40 с.
- 10.Ю.Рогова Г.В., Верещагина И.Н. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в средней школе. - М.: Просвещение, 2000. - 224
- 11.П.Рогова Г.В., Рабинович Ф.М., Сахарова Т.Б.. Методика обучения иностранным языкам в с средней школе. — М.: Просвещение, 1991. -287 с.
- 12.Шатилов С.Ф. Методика преподавания немецкому языку в средней школе. - М.: Просвещение, 1986. – 223

Додаткова :

1. Акулина Е.В. Проблема языковой интерференции при обучении фонетике немецкого языка//Ин. яз. в шк. - 2001. - №5. -С 46 - 49
2. Вопросы контроля обученности учащихся иностранному языку/ под ред. А.А. Миролубова. - Обнинск.: Титул, 1999. - 112 с.
3. Иванова А, М. Обучение письменной речи на французском языке: Пособие для учителей. - М.: Просвещение, 1981. - 127 с.
4. Контроль в обучении иностранным языкам в средней школе / Сост. В.А Слободчиков. - М.: Просвещение, 1986. - 112 с.
5. Настольная книга преподавателя иностранного языка: Справочное пособие / Маслыко Е.А., Бабинская П.К. и др. - Минск: Вышейша шк., 2001, -582с.

6. Онищук В.А. Типы, структура и методика урока в школе. - К.: Радян. школа, 1976.- 184с.
7. Пассов Е. И. Условно - речевые упражнения для формирования грамматических навыков. - М.: Просвещение, 1978. - 129 с.
8. Работа над английским приношением на начальной ступени обучения иноязычному говорению II Ин. яз. в шк. - 1991. - №4. - С 43 – 45.
9. Развитие навыков беспереводного понимания текстов/ Шапкина А.Н., Семиряк В. Д. И др. -К.: Радян. школа , 1987. - 104 с.
- Ю.Ружин Е.М., Шапкина А. М. Колесник И.Г. Обучение речевой деятельности на французском языке в школе. -К.: Радян. школа, 1991. –107с.
- 11 .Скалкин В. Л. Основы обучения устной иноязычной речи. - М.: Русский язык, 1988.-119с.
12. Склярєнко Н. К. Навчання граматичних структур англійської мови в школі. - К.: Рад. школа , 1982. - 104 с.
- 13.Склярєнко Н.К. Онищенко Е. И., Захарова С.Л. Обучение речевой деятельности на английском языке в школе. - К.: Радян. школа, 1988. -152с.
- 14.Соковых А.П, Малишевская Л.П. Использование учебных правил при формировании грамматических навыков //Коммуникативность обучения — в практику школы. - М.: Просвещение, 1985. - 107 с.